

TEXT DEL PROGRAMA. XESCO BOIX

Albert Pla

Xesco Boix era d'aquells cantants que... *(canta)* "Deu ampolles a dalt de la paret, deu ampolles a dalt de la paret, si una ampolla caigués per mala sort, hi hauria 9 ampolles..." Eh? Ell era capaç de fer mil ampolles i els nens s'ho passaven pipa!

Jep Valls

(canta) "Vaig conèixer un gripau blau, un gripau blau babau..."

Joaquín Díaz

(canta) "...sona viola, sona, sona lo so cortès." Bueno, no la recuerdo entera.

Pete Seeger

To everything... *(canta)* "To everything there is a season..."

Arxiu Xesco Boix

(canta) "Ningú no comprèn ningú, però nosaltres som nosaltres i volem un món tot nou: amb un cel net d'amenaques, amb tres núvols per quan plou, amb la mar a quatre passes i els que vulguin ser companys i prou. Ningú no comprèn..."

Títol XESCO BOIX. Ningú no comprèn ningú

00:03:56 Maria Boix

Una vitalitat considerable, un estimar-se molt el país, una honestedat molt gran, un idealisme, una actitud de servei... Tot això era en el tronc d'en Xesco.

Pete Seeger

I think Xesco knew that if we are going to save this world, we have to save the children, and work with children.

SUBTÍTOLS : Crec que en Xesco sabia que, si volem salvar el món, hem de salvar els nens, treballar amb els nens.

Arxiu Xesco Boix

(canta) "...ara balla, ara balla, el Gegant del Pi ara balla pel camí. El Gegant de la Ciutat ara balla... (als nens) Us asseieu per aquí, macos, ben asseguts per aquí a terra..."

Josep M. Boix, Zum

Que podia fer molta broma i semblava així, una mica, doncs donat a la bohèmia, per dir-ho així... Però això era a la superfície. Era un home d'una profundíssima serietat. Anava a dir excessiva, segons com.

Elisenda Boix

Tenia un punt de, moltes vegades, de dir: "No he arribat massa, aquest concert potser no m'ha anat prou bé", cosa que li havia anat perfecte. Però ell ho vivia com: "Jo hauria d'haver donat una mica més."

Arxiu Xesco Boix

Bona tarda nois i noies... bona tarda. (nens) Holaaaa... Com està?

Elisenda Boix

Tenia un punt com de... de poc content amb ell mateix.

Joaquín Díaz

Una persona que es sensible siempre es una persona depresiva y es una persona que sufre porque lo que tenemos alrededor nos da muchas ocasiones y muchas posibilidades para ello.

Sedo García

Un dia em va dir, això m'ho va dir dos vegades, diu: "El que m'agradaria és arribar un dia a fer-me jo les meves pròpies sabates." Diu: "Si un dia em veus amb unes sabates que m'he fet jo, digues: 'en Xesco és feliç'".

Narració

Aquesta és la història d'un home que, de la seva manera d'entendre la vida, en fa una professió. Francesc Boix i Masramon recull l'herència intel·lectual del seu pare, les arrels rurals de la seva mare, la ideologia progressista de la seva generació i es construeix a si mateix com a Xesco Boix, el Joglar de la Mainada.

Elisenda Boix

Ell anava per molts de pobles i aleshores la seva manera d'anar-hi era a través d'una furgoneta. Era com una visió molt típica d'en Xesco, veure'l amb sa furgoneta... A Sant Privat hi tornava molt sovint i era dels llocs que li agradava més venir, perquè tenia molts records de quan ell era petit i havíem vingut a passar els estius aquí.

Elisenda Boix

Dins sa família tenia es seu lloc. Com un lloc així de... de persona forta. O sigui, era es fort de sa família.

Maria Boix

Entremaliat, era un nano entremaliat, però molt bon nen al mateix temps, tenia molt bon cor i era, a mes a més, molt pròxim a en Josep M. Boix i Masramon, Zum, que era el seu germà gran i doncs el seguia a tot arreu, fidelment.

Josep M. Boix i Masramon, Zum

En Xesco tenia molt bona veu; d'infant tenia una veu meravellosa, i era el nucli dels cants de la família. És veritat que ens deien una mena de Família Trapp catalana, ens posàvem a cantar a tot arreu, i en Xesco... era al voltant d'en Xesco que cantàvem.

Elisenda Boix

Era molt estimat per la mare. La meva mare no ho va voler acceptar mai, però jo crec que el fet que ell li seguís la vena artística era... es seu adorat, no?

Elisenda Boix

A casa meva donaven molta importància que poguéssim tenir els estius en contacte amb el medi. Aleshores tu podies ser d'un estatus, podies ser d'una burgesia però no donar-li tanta importància, podies donar importància que tinguessis una casa amb moltes comoditats... I a ca meva, no. Que poguessis tenir un fora.

Maria Boix

Passàvem tres mesos sòlids fora. Probablement la meitat al mar i l'altra meitat, a muntanya, perquè se suposava que era molt sa això i que no hauríem de tenir grips als hiverns, que no en teníem, i fèiem moltíssimes excursions, moltes anades amb bicicleta, havíem conegut llocs molt recòndits, especialment de la província de Girona...

Josep M. Boix i Masramon, Zum

En Xesco, sobre les bicicletes, em sembla que les considerava un magnífic invent. Hi anava molt en bicicleta, sempre que podia anava en bicicleta i això per ell era alguna cosa com una filosofia de vida. Per Barcelona anava en bicicleta, en va tenir moltes, n'hi van robar moltes... En Xesco, és a dir, no ens enganyem, era un bon urbanita, diguéssim. Ara el què és el camp i la muntanya era com una segona pàtria per ell.

Arxiu Xesco Boix

(als nens) Hola... Bon dia i bon sol... Cloure el puny, tancar el puny. Tocar el braç. A veure com aplaudiu amb el braç, oi que mai no havíeu aplaudit així? I tocar el colze, tocar el cap, tocar-se el nas, tocar-se la galta, tocar-se les dents, tocar-se el front, tocar-se la orella... i tocar-se el culet? A veure si m'ajudeu: (canta) "El Joan petit quan balla, balla, balla, balla..."

Narració

El petit paradís familiar d'en Xesco Boix, marcat molt especialment per la relació amb el seu germà gran, canvia de sobte el dia que en Josep M. Boix i Masramon, Zum, decideix fer-se monjo de Montserrat.

Maria Boix

En Xesco va quedar-ne fortament impressionat. De manera que, després, ell es preguntava si no havia de seguir els mateixos passos que en Josep M. Boix i Masramon, Zum, com sempre. Però després va veure que això no ho era... En Xesco aleshores se'n va anar als Estats Units, va fer el PREU allà...

Josep M. Boix i Masramon, Zum

Em va escriure relativament poc des d'Amèrica, des dels Estats Units, i les cartes jo vaig veure que eren unes cartes d'una persona que estava fent una evolució rapidíssima, rapidíssima, i que li costava molt aquesta evolució que feia. Se li estava eixamplant el món molt ràpidament, estava trencant uns esquemes, els patrons familiars li venien petits, rapidíssimament. I aleshores jo vaig entendre que ell estava, doncs, com qui diu, no ho sé, allò, amb vent de popa i el seu vaixell emprenent ja un llarg viatge.

Maria Boix

L'experiència americana en aquella època era una alenada d'aire fresc, de dinamisme, marxar del cargolament i el cinisme d'Europa, de les pors d'Espanya, totes aquestes coses...

Narració

En plena explosió *hippy*, l'experiència americana marca el pensament i la vida d'en Xesco. Després hi torna sovint, als Estats Units, on troba un referent ideològic i musical en la figura del cantant de folk Pete Seeger.

Maria Boix

Pete Seeger va ser crucial per en Xesco, esclar. Em penso que el va conèixer a través d'un disc que va portar en Pere, el meu marit, d'Estats Units. Ell hi estava estudiant i el va portar, i es deia "We shall overcome".

Pete Seeger

I don't think I'd ever met anybody as enthusiastic as Xesco. I think Xesco was looking for the same thing that millions of people are looking for: a way to have a world at peace. That doesn't mean that we'll all agree with each other, but at least we won't be shooting at each other. And, I suppose some will be born with more talent or less talent in many different ways: some are given talent for fighting, some are given talent for singing.

SUBTÍTOLS : Crec que no he conegut mai ningú tan entusiasta com en Xesco. Em penso que en Xesco volia aconseguir el mateix que milions de persones: un món en pau. I suposo que tothom neix amb talent per fer coses diferents: alguns han nascut per lluitar, altres han nascut per cantar.

Elisenda Boix

En Xesco utilitzava un poc sa guitarra com una arma. Perquè ell era molt pacífic però ell volia canviar el món, era una persona molt idealista. Aleshores, sa seva arma era la guitarra.

Maria Boix

Vam saber que el Xesco havia estat tocant al metro de Paris, al metro de Nova York... Trobava que això era important, que la música entrés en els subterranis i que pogués, la gent que vivia grisament i avorridament, potser animar-se una mica amb una mica de música; i donar un testimoni, doncs, que hi ha una sèrie de valors que tampoc no són els que els estan rentant el cervell, de consumir, sinó que hi havia unes altres coses que ajudaven a viure.

Sedo García

Nosaltres, quan anàvem a tocar al carrer no demanàvem mai. Amb en Xesco... després jo he tocat amb altra gent que sí, però en el cas del Xesco mai no havíem passat ni gorra, ni plat, ni coses d'aquestes... Era, senzillament, que en comptes de cantar a casa cantaves al carrer per a la gent.

Sedo García

La meva relació amb el Xesco comença perquè ell era molt aficionat al banjo, i jo era l'instrument que tocava. Jo l'havia vist al Parc de la Ciutadella en aquell Festival de Folk que es va fer, no ho sé, fa molts anys! I jo hi vaig anar com a espectador, diguéssim.

Narració

Tant en Xesco com el seu germà petit, en Joan, s'integren de manera molt activa al Grup de Folk, i hi aporten els seus coneixements sobre la música i la cultura americanes.

Narració

Som a finals dels anys 60, i és durant aquesta època que en Xesco queda marcat per una llarga mili a Marina.

Maria Boix

Sé que va ser duríssim per ell. Que es va arribar a passar 15 dies seguits en un submarí tancat, que, perquè tenia un molt bon company i feien molta broma, crec que se'n va sortir, però ens en parlava com una cosa claustrofòbica i aberrant i amb un tractament molt dur i molt violent... El minament que li van proporcionar aquests anys a Cartagena penso que van ser camp adobat perquè aleshores hi hagués una explosió; jo penso que sí, que devia afavorir la primera crisi d'en Xesco, que va ser la forta.

Josep M. Boix i Masramon, Zum

El pare va dir... diu: "Ens ha caigut un llamp a casa, ens ha caigut un llamp." El pare, el pare va quedar desmuntat. I la mare, eh? Vull dir, això es veia físicament, els veies unes persones com si els haguessin caigut uns anys a sobre, vull dir, esgotats. I que ells doncs, esclar, naturalment es preguntaven, feien moltes i moltes preguntes.

Elisenda Boix

Sa veritat és que estàvem en un moment molt de desconcert. No sabíem molt bé com actuar. I nos crèiem que seria com una cosa molt passatgera, ho vivíem com una cosa molt passatgera: "Bueno

ara té unes depressions, no està molt animat." Però no sabíem, no teníem nom a la cosa ni hi havia res a dir, no? en aquells moments.

Josep M. Boix i Masramon, Zum

La meva impressió després, *a parte post*, que diuen els tècnics, la meva impressió és que no van encertar els metges, eh? No van encertar els metges, els especialistes. I, per tant, van anar bastant perduts durant llarga temporada.

Maria Boix

Van ser uns diagnòstics molt esfereïdors i molt negatius, evidentment, i molt, molt poc esperançadors. I aleshores, doncs, això, vam refusar d'acceptar-ho i vam donar... no, això no és un cas perdut ni molt menys. I després es va demostrar que havíem fet molt bé de no fer-ho, perquè en Xesco va demostrar..., en Xesco va passar després períodes forts, no? Vull dir...

Narració

El contacte amb els nens es converteix en una font d'energia per a en Xesco. De fet, és una de les coses que l'ajuden a sortir de la seva crisi personal.

Arxiu Xesco Boix

Bona tarda, macos. El que farem aquesta tarda serà cantar cançons i explicar contes. Oi que m'ajudareu a cantar? Aquesta que cantarem ara, amb prou feines la coneixereu, perquè jo no la conec tampoc, o amb prou feines la conec. Escolteu-la bé: (canta) Estima, estima que això mai no fa mal, mai no fa mal, mai no fa mal. Estima, estima que això mai no fa mal, és un remei com cal. (als nens) M'ajudeu? Ben baixet...

Narració

Els primers passos en el camp de l'animació infantil, els fa en una escola per a nens discapacitats, de la mà de la pedagoga Teresa Fort, una vella amiga de la família Boix.

M. Teresa Fort

Jo sabia que en Xesco havia cantat i que havia fet coses molt ben fetes, boniques, amb algun grup, però ho havia seguit relativament molt poc. I aleshores, quan el vaig veure la primera vegada, em va dir que estava una miqueta, doncs, ensorrat, i que tenia ganes de tornar a fer coses com les que havia fet abans.

Maria Boix

Jo recordo que, aleshores, nosaltres vivíem aquí, i que ens havia dit: "Avui ha sigut un dia fantàstic, perquè he estat capaç d'estar en aquesta escola i hi havia nens molt moguts i molt difícils i jo, a poc a poc, he anat tocant la guitarra i no només els he tranquil·litzat, s'han arribat a dormir, els he fet arribar a adormir-se. I esclar, això li donava una sensació de... felicitat. A en Xesco li agradava molt aquest tipus de relació amb els nens.

M. Teresa Fort

Havia tingut sempre una capacitat extraordinària de comunicar-se amb els altres, sempre, perquè ja des de petit..., ja ho he dit. Però aquesta capacitat de comunicar-se amb els nens era, era molt forta... I jo diria que vam tenir sort que poguéssim estar amb els profunds, perquè els profunds són uns nens que t'ensenyen molt a saber tots els passos que has de fer, minuciosament, detalladament, per poder-te adreçar a ells. I ell sabia com fer-ho, jo no l'hi vaig explicar mai, però ho va saber fer. I potser això li va donar també moltes pautes per poder després anar fent moltes coses amb els altres nens.

Maria Boix

I això va anar molt bé, la veritat és que va anar molt bé. I en Xesco va fer una evolució molt positiva i va anar trobant el seu camí.

Narració

En Xesco recorre els camins del país buscant i recollint el folklore català. També s'interessa per altres folklores i estableix contacte amb companys de professió arreu on va, com amb en Joaquín Díaz.

Joaquín Díaz

Y finalmente ya nos conocemos un día en Valladolid. Él llega, creo que en moto, recuerdo. Primero hubo una sintonía digamos en lo musical, ¿no? A mí toda persona que defendiera en aquel momento lo propio, que defendiera la cultura original, el patrimonio propio, me parecía encomiable y desde ese momento era una especie de admirador o de amigo suyo, ¿no?

Arxiu Xesco Boix

(Canta) Els nens de Turquia diuen "allahasmaladik, allahasmaladik"... Els nens italians diuen "arrivederci, arrivederci"... Els nostres veïns, els francesos, diuen "au revoir, au revoir"... I als Països Catalans què diem els nens? "Adéu, adéu..."

Joaquín Díaz

Yo creo que es una..., hoy día, es una referencia porque dio una dimensión universal a su mensaje: de lo local, siempre buscaba lo universal. Es decir, desde su propio enfoque de la vida, desde su propio entorno, desde su propia cultura e identidad, él buscaba la relación con los demás a través de ideas universales. Y eso me parece que es algo envidiable y admirable, hoy día, ¿no?

Arxiu Xesco Boix

(amb bicicleta, canta) "A veure, qui vulgui seguir, que piqui de mans junt amb mi... Cantem i piquem de valent, volem que ens escolti la gent. Volem que ens escolti la gent, tots alhora, volem que ens escolti la gent. La, laralà, laralà..."

Narració

La trajectòria d'en Xesco té alguna cosa de transhumant. Persegueix un somni i sempre està disposat a continuar fent camí.

Narració

Un dels seus punts habituals d'aturada és un pis al carrer Bailén de Barcelona, que comparteix amb tres amics.

Jep Valls

L'època del pis aquell per mi va ser, bueno és, dels millors records que puc conservar... Sempre que podíem, doncs, organitzàvem algun sopar, teníem les nostres reunions. Si podíem, sempre menjàvem junts. Però, llavors, cadascú també, si volia, podia a la seva habitació fer la seva vida. En Xesco, doncs, llegia molt, per exemple, repassava les cançons...

Jep Valls

Jo recordo que tenia una manera de riure que era com un esclat, era com una font que dollava, doncs, a cor què vols, no? I a mi em resultava impossible veure'l riure i no encomanar-me i acabar rient com ell, era impossible...

Jep Valls

Llavors el que fèiem era, els caps de setmana, si ell no tenia cap actuació, doncs agafàvem la seva..., anàvem amb la seva Lambretta, amb la guitarra i ens plantàvem aquí a la plaça del Pi.

Montserrat Pi

Ens vam conèixer amb en Xesco, jo treballava a Breda en una escola. Una companya l'havia conegut. Llavors, d'aquesta manera, va venir a l'escola de Breda a cantar. I ens vam conèixer allà. Llavors, bueno, pues vam començar la relació, ens vam començar a trucar, a veure'ns... I sempre, bueno, la rosa, la carta escrita, un poema, un detallet, una capseta i m'hi posava unes coses, vull dir... Era, va ser, així, no ho sé, va cuidar molt el festeig! Una cosa que ja és impensable avui dia que passi... Era molt romàntic.

Montserrat Pi

Li feia molta il·lusió que ens casés el seu oncle i que sigués aquí, a Montserrat.

Jep Valls

Va ser un casament com molt íntim, molt poca gent. I llavors va ser com una cosa molt, ho recordo, com una cosa molt fugaç, molt ràpid. Ho tenien molt clar: es volien casar i es van casar. I punt.

Narració

Amb el naixement del seu fill Arnau, en Xesco estableix la seva pròpia família. Ha aconseguit fer realitat un tros del somni que perseguia, i, pel camí, sembla que també s'ha trobat a si mateix.

00:24:26 Jep Valls

Recordo que una vegada sí que em va comentar... Ell tenia una actuació, o sigui havia d'anar a actuar a un lloc i em deia: "Jep, no em veig amb cor, no m'atreveixo, no en tinc ganes, estic molt fomit." Ho veia malament, estava temptat d'agafar el telèfon, trucar i anul·lar l'actuació. Llavors jo vaig intentar convènce'l, vam estar una estona parlant: "Xesco, intenta anar-hi, intenta refer-te. T'acompanyo. Anem-hi tots dos, ving!" El cas és que, per sort, al final es va animar. I vam anar a fer l'actuació, hi vam anar tots dos, inclús em va demanar que cantés alguna cançó amb ell... I el cas és que després en va sortir bé! Clar, lògicament, després vam comentar: "Veus, Xesco? com al final ens en hem sortit, al final te n'has sortit, aquelles pors que teníem..." Bueno, ho va acceptar. I és la única vegada que jo recordo que en Xesco estigués deprimat, o que estigués... Sí que havia insinuat alguna cosa, o havia explicat..., però, que jo ho visqués amb ell, això, no en recordo cap més.

Elisenda Boix

A mesura que ell va passant els anys, ell va entenent aquestes pujades i baixades que ell va fent. Aleshores ell n'és molt conscient i se controla molt bé. Ell sap per exemple que en uns moments determinats té unes baixades i, llavors, me'n record que a vegades li agradava prendre coca-cola. Sap que en moments determinats no ha d'agafar el cotxe i no l'agafa... saps?

Maria Boix

La vida d'un músic no és una vida exactament estable, i en Xesco va ser capaç de navegar perfectament i portar una vida molt plena, una vida molt activa, una vida molt moguda...

Elisenda Boix

Li sap molt de greu, ho viu malament, però sap també que té moments molt bons a sa seva vida. I, aleshores, ell no els desperdicia, aquests moments.

Josep M. Boix i Masramon, Zum

Tota vida té alguna cosa de puzzle, el que passa és que hi ha vides que són molt més lineals, molt més simples, potser, ja començant per la matriu familiar.

Maria Boix

La nostra família era una família enriquidora, però no fàcil. Amb uns contrastos que, de vegades, implicaven unes incompatibilitats importants, i que això és molt difícil de metabolitzar mentre tu vius en aquesta xarxa de tots, doncs, intel·lectual, burgès, convencional, bohemi, tradicional, progressista, tot això. Exigències, crítica, tot això no és fàcil...

Josep M. Boix i Masramon, Zum

Tot això eren peces que s'havien d'anar posant, totes, s'havia d'anar buscant el seu lloc, havien d'anar lligant. I cadascú suposo que ha anat fent el que ha pogut per lligar-ho. Però hi havia aquesta estimació, aquest caliu, ara que estem aquí al davant del foc, hi havia aquest caliu d'estimació que tot ho lligava, que tot ho feia possible.

Audio Xesco Boix

(canta) "Dalt del cotxe n'hi ha una nina, que en repica els cascavells..."

Narració

L'esforç i la dedicació d'en Xesco fan possibles cinc llibres i més de trenta discos: un llegat que marca una fita en l'animació infantil.

Narració

L'any 1984, se li fa un gran homenatge al Parc de la Ciutadella de Barcelona.

Noè Rivas

L'homenatge a en Xesco va ser de les coses més maques que he vist jo en aquest país. Quan la gent vam saber, uns abans i altres després, la mort d'en Xesco..., a veure la gent és com quan es mor un amic teu, dius: "què puc fer, per ell?" I és que va ser sortir gent de tot arreu, és a dir, gent d'una escola que en Xesco havia anat a cantar et venia i et deia: "Però què podem fer nosaltres?" És a dir, va ser un esclat de gent que volia retre homenatge a en Xesco.

Noè Rivas

Mira, el Xesco és l'espurna que va fer explotar l'espectacle infantil en aquest país.

Joaquín Díaz

Yo creo que Xesco fue de las primeras personas que introdujeron en España la relación directa con los niños, en las escuelas, por ejemplo, sin que pareciera un concierto organizado muy formal, sino una clase que tuviera un contenido didáctico pero al mismo tiempo divertido, ¿no? Esa yo creo que es una experiencia que después se recupera en muchos otros sitios en la Península, y él sirve un poco de guía en ese aspecto, ¿no?

Noè Rivas

En Xesco era una persona que volia dignificar tant la feina... Ell tenia tan clar que havíem de ser uns professionals precisament perquè ens dedicàvem al món dels nens, perquè ell deia que el món dels nens és el més important, no són ciutadans del futur, no són gent que votarà l'any vinent, no, no, són gent que són realitat i que els hem d'educar des de molt petits.

Albert Pla

Jo l'havia vist de petit, sí, clar, l'havia vist, era collonut. Era collonut. A més parlava català, oi? Vull dir que et pensaves que era l'únic idioma que existia.

Pete Seeger

I know he was proud to be singing in Catalan, and getting children to sing with him. And songs, you know, can do things that speeches cannot do: a good song can leap over barriers of politics and religion... I am sure that some of Xesco's songs are being sung today in Catalonia.

SUBTÍTOLS : Sé que ell n'estava orgullós, de cantar en català i de fer que els nens cantessin amb ell. I sabeu? Les cançons poden aconseguir coses que els discursos no aconseguen: una bona cançó pot vèncer les barreres de la política i de la religió... Estic segur que alguna de les cançons d'en Xesco encara es canta avui a Catalunya.

Pete Seeger

(Canta) A writer writes, but do fingers "fing"? Do grocers grouse? Quick sands work slowly. Boxing rings are square! English is craaaaa-zy...!

Pete Seeger

(s'acomiada dels nens) Don't let your studies interfere with your education!

SUBTÍTOLS : No permeteu que els vostres estudis interfereixin en la vostra educació!

Elisenda Boix

Ell té una mica de por que el món va d'una manera que a ell no li interessa. Aleshores, li fa por que el món se'n vagi cap a... que perdi els nens, d'alguna manera, que els perdi, que els perdi per uns valors amb els quals ell no hi està d'acord. Llavors la televisió, de qualque manera li representa aquest món.

00:30:57 Albert Pla

Els xavals, ara? S'enganxen al videojuego i a la tele! El Xesco Boix, si no surt per la tele, ho té cru, pobre, perquè s'hi enganxin els xavals...

00:31:10 Arxiu Xesco Boix

"Mama! (nens) Caca! (Xesco) Casi apenas os siento yo, apenas os oigo... A ver, otra vez: Mama! (nens) Caca! (Xesco canta) A l'aire, què li han fet? Mama, caca! A l'aigua, què li han fet? Mama, caca! A la terra, què li han fet? Mama, mama! Caca, caca! Ja no en queda un pam de net..." (als nens) Escuchad la estrofa, es un poco difícil pero

*quizás los que me escuchan, los que ven la televisión, la entenderán:
(canta) "Analitzant tots els rius..."*

00:31:38 Elisenda Boix

En Xesco no seria feliç ara. No hagués pogut, li hagués costat molt adaptar-se a això i s'hagués quedat, m'imagino, en un món molt petit, molt minoritari. I això a ell li hagués fet pena. No ho hagués viscut bé. De veure que, a poc a poc les escoles no el demanen, que a poc a poc la vida aquesta que a ell li agradava, la vida rural, tot això cada vegada és menys, que els nins no li farien cas... No ho viuria bé.

00:32:07 Albert Pla

Potser ja està bé, també, que s'acabi oi? No escoltaran els nens cançons de fa quaranta anys!

Montserrat Pi

Evidentment que parles amb gent que té 25 o 30 anys i no sap qui és en Xesco, perquè en Xesco és mort, no? Però en canvi, tu busques en llocs... a la Enciclopèdia Catalana hi surt, recordo, perquè em va arribar l'annex i sabia que hi sortia, no? Allà on hi ha un referent musical i que es parla de la història de la música a Catalunya, sempre hi surt en Xesco evidentment... O, perquè ha fet pel país, jo pensut.

Narració

La força que ha acompanyat en Xesco al llarg del seu viatge li falla i l'obliga a aturar-se. En un nou intent de refer-se, busca refugi en un centre terapèutic de Malgrat de Mar.

Josep M. Boix i Masramon, Zum

I vaig anar a veure'l i em va impressionar molt. És possiblement la vegada que m'ha impressionat més en Xesco... No tenia masses ganes de comunicar-se i jo vaig notar de seguida que estava patint, estava patint molt. Em va rebre a la porta d'aquest centre, rònec. Era un centre rònec d'aquells que jo pensava: és exactament al revés del que en Xesco desitjaria, despintat, brut, malgirbat...

Josep M. Boix i Masramon, Zum

Després, al cap d'uns dies, vaig rebre una carta d'en Xesco. Una targeteta d'aquestes tan polides que feia ell. Em deia: (llegeix) *"Zum, gràcies per la teva visita. Tinc moltes ganes de treballar i sentir-me útil pels altres. Moltes gràcies pel teu interès en la meva malaltia."* Ell ho acceptava, li era dur però ho acceptava. *"Jo voldria lluitar de*

valent –èmfasi, de valent– perquè no és repeteixi amb aquesta intensitat. És una creu per a mi. La voldria dur bé aquesta creu, saps?... I aquestes són les seves últimes paraules per a mi. Vull dir, home, doncs em sembla que no és pot demanar gran cosa més. Vull dir... un home d'una gran dignitat, d'una gran dignitat.

Narració

Al cap de pocs dies, Xesco Boix mor a l'edat de 38 anys.

Audio Xesco Boix

(canta) "Un cel blau per sostre, un mar sovint tan serè, un món rodó i preciós, què més puc voler? I és perquè us estimo, que ho intentaré de nou..."

Elisenda Boix

En Xesco em continua donant molta força, sí, sí. El meu problema ha estat que, durant molts anys, jo no podia escoltar-lo, en Xesco. Aleshores, tenia discos, tenia cassetts, tenia llibres, i jo no podia veure res d'ell, perquè per a mi era una ferida molt forta. Però quan vaig tenir el meu fill vaig haver de trencar el xip, i vaig dir: "No, això no pot ésser. Tu no pots deixar que es teu fill no conegui tota una riquesa i tots uns valors que em va transmetre un germà, que en aquest cas era el meu germà. I aleshores vaig dir: "No, has de tornar a agafar, has de treure aquestes pors, has de tornar-lo a escoltar..." I llavors, quan el meu fill era petit, li posava els discos, li explicava: en Xesco feia això, en Xesco cantava allò... I estic molt contenta d'haver fet aquesta passa.

Audio Xesco Boix

(canta) "Un cel blau per sostre, un mar sovint tan serè, un món rodó i preciós, què més puc voler?"